

ORIGINAL RESEARCH PAPER

Discount effects on the composition of the risk portfolio of the third-party vehicle insurance

M. Manteghipour^{1,*}, M. Aalaei²

¹ Department of New Technologies Research in Insurance, Insurance Research center, Tehran, Iran

² Department of Individual Insurance Research, Insurance Research center, Tehran, Iran

---

ARTICLE INFO

Article History:

Received 16 January 2021

Revised 07 May 2021

Accepted 14 June 2021

Keywords:

Atonement rate

Discount rate

Fuzzy numbers

Loss ratio

Risk

Third party vehicle insurance

ABSTRACT

BACKGROUND AND OBJECTIVES: Some Iranian insurance companies issue third-party insurance policies at lower rates to attract more premiums and a larger portfolio, and therefore offer higher discounts. In this article, we are looking for the answer to the question of how the insurance premiums affect the claim rates.

METHODS: The effect of vehicle third party insurance discount rates was examined using the data of an insurance company during 6 years. The discount rate was very scattered in the data. Therefore, it was necessary to use a method to determine in which year the claims rate was higher to study how the discounts affect the claims rate. Hence, we have constructed fuzzy numbers using the discount rate quarters and have ranked these numbers using the appropriate method.

FINDINGS: The results show that the more premium discounts, the riskier risks are gathered. Also, more discounts for auto cars have been less attractive and this type of car has a lower loss ratio.

CONCLUSION: Overall, the result of this study shows that the premium reduction strategy, in addition to reducing the company's income from insurance premiums, leads to an increase in the loss ratio due to the issuance riskier policies.

*Corresponding Author:

Email: Mantegipour@irc.ac.ir

Phone: +9821 44816142

ORCID: [0000-0002-8445-7088](#)

DOI: [10.22056/ijir.2021.02.01](https://doi.org/10.22056/ijir.2021.02.01)

This is an open access article under the CC BY license (<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

مقاله علمی

نحوه اثرگذاری تخفیف‌ها بر ترکیب پرفروی ریسک رشته بیمه شخص ثالث

مهندز منطقی پور^{۱*}، محبوبه اعلائی^۲

^۱ گروه پژوهشی فناوری‌های نوین بیمه‌ای، پژوهشکده بیمه، تهران، ایران

^۲ گروه پژوهشی بیمه‌های اشخاص، پژوهشکده بیمه، تهران، ایران

چکیده:

اطلاعات مقاله

تاریخ های مقاله:

تاریخ دریافت: ۲۷ دی ۱۳۹۹

تاریخ داوری: ۱۷ اردیبهشت ۱۴۰۰

تاریخ پذیرش: ۲۴ خرداد ۱۴۰۰

پیشینه و اهداف: نرخ حق بیمه‌ها در صنعت بیمه کشور همچنان تحت فشار رقابتی بیمه‌گران، برای ارائه نرخ‌های حق بیمه پایین‌تر قرار دارد. بنابراین، مطالعه حاضر با هدف بررسی نحوه اثرگذاری تخفیف‌های ارائه شده بیشتر به حق بیمه‌های رشته بیمه شخص ثالث بر نرخ خسارت‌های این رشته بیمه‌ای انجام شده است.

روش‌شناسی: به منظور دستیابی به هدف پژوهش، از داده‌های رشته بیمه شخص ثالث وسائل نقلیه موتوری یک شرکت بیمه طی ۶ سال استفاده شد. اما، چون داده‌های رشته بیمه شخص ثالث سیار پراکنده بود، از این داده‌ها اعداد فازی ساخته شد و رتبه‌بندی گردید تا مشخص شود نرخ تخفیف‌ها در چه سالی بیشتر بوده است.

یافته‌ها: نتایج نشان داد با ارائه تخفیف‌های بیشتر، ریسک‌های پرخطرتری جذب شده‌اند. دیگر این که در مقایسه با سایر انواع خودرو، تخفیف‌ها برای خودروهای اتوکار از جاذیت کمتری برخوردار بوده و این نوع خودروها نسبت خسارت پایین‌تری داشته‌اند. همچنین، افزایش نرخ تخفیف‌ها در گذر زمان به جذب تعداد مشتریان بیشتر منجر شده است.

نتیجه‌گیری: ارائه تخفیف‌های بیشتر به نرخ حق بیمه‌های شخص ثالث بر افزایش نسبت خسارت‌ها اثر معناداری دارد و استراتژی کاهش نرخ حق بیمه‌ها علاوه‌بر کاهش دریافتی شرکت از محل حق بیمه‌ها، سبب افزایش نسبت خسارت‌ها به دلیل جذب ریسک‌های پرخطرتر می‌شود.

کلمات کلیدی:

اعداد فازی

رشته بیمه شخص ثالث

ریسک

نرخ تنزیل

نرخ دیه

نسبت خسارت

نویسنده مسئول:

ایمیل: Manteqipour@irc.ac.ir

تلفن: +۹۸۲۱ ۴۴۸۱۶۱۴۲

ORCID: [0000-0002-8445-7088](http://orcid.org/0000-0002-8445-7088)

DOI: [10.22056/ijir.2021.02.01](https://doi.org/10.22056/ijir.2021.02.01)

توجه: مدت زمان بحث و انتقاد برای این مقاله تا ۱ جولای ۲۰۲۱ در وبسایت IJR در «نمایش مقاله» باز می‌باشد

مقدمه

اما، اغلب شرکت‌های بیمه از روش‌های مناسب و اصولی مانند استفاده از انواع ویژگی‌های بیمه‌گذار، خودرو و نوع کاربری خودرو برای تعیین نرخ حق بیمه بهره نبردند **Karimzadeghan Moghaddam and Behravan (2015)** و تخفیف‌های غیراصولی برخی از شرکت‌ها باعث ایجاد مشکلات زیادی برای صنعت بیمه شد.

بنابراین، درست است کاهش اصولی نرخ‌ها می‌تواند به افزایش جذب مشتریان کمک شایان توجهی نماید (**Payandeh et al., 2019**). ولی این کار باید با توجه به ویژگی‌های مختلف بیمه‌گذار، خودرو و نحوه کاربری خودرو انجام شود (**Karimzadeghan Moghaddam and Behravan, 2015**). زیرا، هرچند ارائه خدمات با هزینه کمتر بر اساس مدل پنج نیرو پورتر (Porter's Five Forces)، یک راهبرد مفید و مزیت رقابتی به شمار می‌آید (**Badal et al., 2005**). اما نرخ‌گذاری ناکافی می‌تواند بر توانگری شرکت بیمه اثر جبران ناپذیری وارد نماید.

مژویی بر پیشینهٔ پژوهش

Passalidou (2015) راهبرد بهینه یک شرکت در بازار رقابتی را بررسی کرداند. نتایج نشان داد در بازاری که نرخ‌ها با زیان تعیین شود، کسب‌وکار بیمه‌گرانی که بخواهند نرخ‌های منصفانه ارائه دهند کوچک‌تر خواهد شد. بنابراین نه تنها شرایط مالی شرکت ارائه‌دهنده بیمه‌نامه با نرخ‌های پایین‌تر، بلکه شرایط سایر شرکت‌های صنعت بیمه نیز از نحوه تعیین نرخ یک شرکت بیمه در بلندمدت تأثیر می‌پذیرد.

Leadbetter and Stodolak (2009) در مطالعه‌ای با عنوان «چرا بیمه‌گران شکست می‌خورند، قیمت ناکافی بیمه» نشان دادند کاهش قیمت و ذخایر ناکافی از دلایل اصلی شکست بیمه‌گران کانادایی است.

Badal et al. (2005) در مطالعه‌ای با عنوان «کاربرد مدل‌های راهبردی در بازار بیمه‌های غیرزندگی» خلاصه‌ای از ابزارهای کلیدی استراتژیست‌ها برای درک ماهیت رقابت در یک صنعت و تدوین استراتژی خاص شرکت را در بازارهای بیمه غیرزندگی بررسی کرده‌اند.

Payandeh Najafabadi et al. (2019) حق‌بیمه نسبی در یک سیستم نرخ‌گذاری تحت مدل‌های پواسون آمارسیده را در دو نقطه‌ای که بیمه‌گذاران نوعی رفتار خاص ارائه می‌کنند و فراوانی مشاهدات در آنها به صورت معناداری زیاد است مورد بررسی قرار داده‌اند.

Bahrami Filabadi et al. (2018) تحولات قانون بیمه اجرایی خسارات وارد به شخص ثالث در اثر حوادث ناشی از وسائل نقلیه مصوب ۱۳۹۵ را نسبت به قوانین قبل مورد مقایسه قرار داده و نقاط قوت و ضعف آن را بر شمرده‌اند.

Karimzadeghan Moghaddam and Behravan (2015) امکان استفاده از داده‌کاوی برای تعرفه‌گذاری پویای بیمه شخص

رشته بیمه شخص ثالث وسائل نقلیه موتوری که در این مقاله از آن به اختصار تحت عنوان رشتہ بیمه شخص ثالث یاد شده، از اهمیت ویژه‌های در تمام کشورهای توسعه‌یافته و در حال توسعه برخوردار است. اما، نحوه محاسبه حق‌بیمه این رشتہ بیمه اجرایی، همواره از چالش‌های پیش روی شرکت‌های بیمه و نهاد ناظر صنعت بیمه بوده است. بهطور مشخص، در اتحادیه اروپا، نرخ حق بیمه شخص ثالث وسائل نقلیه موتوری مبتنی بر نظام تعریفه آزاد است و تمام کشورهایی که خواهان عضویت در این اتحادیه هستند ملزم به اجرای قوانین مربوط به آن هستند. از طرفی، این رشتہ بیمه‌ای برای دارندگان وسائل نقلیه اجرایی است و نرخ آن جزو هزینه‌های خانوارها محاسبه می‌شود و دولت‌ها سعی دارند این نرخ را کنترل کنند.

از سوی دیگر، در بازارهای رقابتی به علت وجود بازیگران متعدد، فشار رقابتی برای کاهش قیمت‌ها وجود دارد که صنعت بیمه ایران نیز به علت افزایش قابل توجه شرکت‌ها ناشی از خصوصی‌سازی‌های آغاز شده از سال ۱۳۸۲ از این قاعده مستثنی نیست. در این بین، برخی از شرکت‌های بیمه بر این باورند با کاهش نرخ و افزایش فروش می‌توانند به سودآوری پیشتری دست یابند. اما، یک شرکت بیمه‌ای با سرمایه‌بالا و پشتیبانی مدیریت ریسک ممکن است بتواند به صورت موقت از راهبرد فروش حق بیمه‌های با نرخ‌های پایین‌تر برای دستیابی به اهداف خود (مانند کسب سهم بازار بیشتر) استفاده کند. ولی، این نرخ شکنی در بلندمدت تبعاتی دارد. از جمله این که اغلب متخصصان صنعت بیمه معتقدند در شرایطی که نرخ‌ها منصفانه نیست، ریسک‌های پُرخطر، حق‌بیمه کمتر و ریسک‌های کم‌خطرتر، حق‌بیمه بیشتر پرداخت می‌کنند و این سبب جذب بیمه‌گذاران پُرخطر و افزایش هزینه‌های بیمه‌گران می‌شود. به عبارتی، نرخ‌های غیرمنصفانه به انتخاب نامساعد ریسک در شرکت‌های بیمه منجر می‌گردد. لیکن، از آنجا که صحت و سقم این موضوع در مطالعات تجربی مغفول مانده است. مطالعه حاضر سعی نمود با هدف پوشش شکاف تحقیقاتی موجود، اثر تخفیفات بالا بر ترکیب ریسک در یک شرکت بیمه‌ای که طی سال‌های ۱۳۸۷ الی ۱۳۹۳ بیمه‌نامه‌های رشتہ شخص ثالث را با تخفیف‌های بالا صادر نموده بررسی و تعیین نماید.

مبانی نظری پژوهش

در مصوبه هیئت وزیران مورخ ۱۳۸۹/۱۲/۸ با عنوان "تعرفه حق بیمه و نحوه تقسیط و تخفیف در حق بیمه شخص ثالث"، سقف نرخ بیمه‌نامه‌های شخص ثالث وسائل نقلیه تعیین گردید. به عبارتی، طبق این مصوبه به شرکت‌ها اجازه داده شد، در نرخ این رشتہ بیمه‌ای بخش عمده‌ای از پرتفوی شرکت‌ها را شکل می‌دهد، به هر اندازه‌ای که بخواهند تخفیف دهند. در نتیجه، در این رشتہ بیمه‌ای نرخ آزاد نشد، بلکه هر میزان تخفیف مجاز شمرده شد (این شرایط در قانون شخص ثالث مصوب سال ۱۳۹۵ تغییر کرد و برای تخفیف‌ها سقف ۲/۵ درصد تعیین شد). (**Bahrami Filabadi et al., 2018**).

$$\mu(x) = \begin{cases} \frac{x-a}{b-a} & a < x < b \\ \frac{a-x}{c-b} & b < x < c \\ 1 & x = b \\ 0 & \text{o.w.} \end{cases} \quad (1)$$

در تعریف (۳) قرار می‌دهیم: $Q_1 = a, Q_2 = b, Q_3 = c$: که در آن Q_i چارک i ام درصد تخفیف‌ها است.

روش مقایسه اعداد فازی

روش‌های بسیاری برای رتبه‌بندی اعداد فازی وجود دارند. اما، روشی بهتر است که بتواند اعداد فازی متفاوت را به خوبی متمایز نماید. در این مطالعه از روش [Huynh et al. \(2008\)](#) استفاده شده که به جای استفاده از اطلاعات محلی، از تمام α -برش‌ها استفاده می‌کند و با انتخاب عدد فازی هدف می‌تواند به خوبی متناسب با مساله تنظیم شود. در ادامه این روش معرفی شده است.

فرض کنید قصد داریم دو متغیر تصادفی X و Y را مقایسه کنیم. ابتدا احتمال بزرگتر بودن متغیر تصادفی X با مقادیری در بازه $[x_1, x_2]$ از متغیر تصادفی Y با مقادیری در بازه $[y_1, y_2]$ که به ترتیب دارای توزیع یکنواخت $p_X(X)$ و $p_Y(Y)$ هستند، تعریف می‌شود:

$$P(X \succeq Y) = \int_{-\infty}^{\infty} p_X(x) \left[\int_{-\infty}^x p_Y(y) dy \right] dx$$

که در آن:

$$p_X(x) = \begin{cases} \frac{1}{x_2 - x_1} & \text{if } x_1 \leq x \leq x_2 \\ 0 & \text{otherwise} \end{cases}$$

و

$$p_Y(y) = \begin{cases} \frac{1}{y_2 - y_1} & \text{if } y_1 \leq y \leq y_2 \\ 0 & \text{otherwise} \end{cases}$$

سپس مقدار $P(A \succeq B)$ که به بزرگتر بودن عدد فازی A از عدد فازی B تفسیر می‌شود، به صورت رابطه (۴) تعریف می‌شود:

$$P(A \succeq B) = \int_0^1 P(A_\alpha \succeq B_\alpha) d\alpha$$

که در آن A_α و B_α ، به ترتیب α -برش‌های اعداد فازی A و B هستند.

$$A_\alpha = \{x \in R; \mu_A > \alpha\}$$

ثالث را بررسی کرده‌اند. نتایج نشان داد استفاده از ویژگی‌های مختلف بیمه‌گذار، خودرو و نحوه کاربری خودرو بر افزایش دقت در تعیین نرخ حق بیمه تأثیر دارد.

روش‌شناسی پژوهش

در این مقاله، نحوه تأثیرگذاری تخفیف‌ها بر ترکیب پرتفوی ریسک رشته بیمه شخص ثالث بررسی شده است. برای این منظور، ابتدا مقادیر تخفیف‌ها در طی سال‌های مختلف مقایسه شده است. البته، علاوه‌بر لحاظ نمودن مقادیر متغیر تصادفی، توزیع احتمال متغیرهای مورد نظر نیز لحاظ شده است. لذا، در این بخش نحوه مقایسه متغیرهای تصادفی مورد بحث قرار گرفته و چگونگی استفاده از اعداد فازی جهت انجام محاسبات شرح داده شده است.

رتبه‌بندی متغیرهای تصادفی

استفاده از شاخص‌های تجمعی نظیر میانگین و واریانس به تنها یک نمی‌تواند معیار مناسبی برای مقایسه میزان متغیرهای تصادفی تخفیف‌های سال‌های مختلف باشد. زیرا استفاده از آزمون ناپارامتری کولموگروف-اسمیرنوف دو نمونه‌ای ([Vrbik, 2020](#))، نشان داد توزیع درصد تخفیف‌های ارائه شده در هیچ یک از گروه‌های چهارگانه سواری، موتورسیکلت، بارکش و اتومبیل در شرکت نمونه مورد بررسی یکسان نیستند.

روش دیگر برای مقایسه توزیع تخفیف‌ها در سال‌های مختلف استفاده از توابع اف-دیورژانس است [Csizar and Shields \(2004\)](#) که برای اندازه‌گیری اختلاف بین دو توزیع کاربرد دارد. چنانچه P و Q دو توزیع به صورت مطلق پیوسته روی فضای Ω نسبت به توزیع مرجع μ باشند و به ترتیب $p(x)$ و $q(x)$ توابع چگالی احتمال مربوطه باشند، آنگاه تابع اف-دیورژانس به صورت زیر تعریف می‌شود:

$$D_f(P \parallel Q) = \int_{\Omega} f \left(\frac{p(x)}{q(x)} \right) q(x) d\mu(x)$$

ثبت می‌شود این توابع نامنفی و یکنواخت هستند. اما همان‌طوری که از تعریف آن مشخص است این توابع نامتقارن بوده و چنانچه به مقایسه بیش از دو توزیع با یکدیگر نیاز باشد این توابع کارایی مناسبی ندارند. همچنین مقایسه توزیع دو نمونه مشاهده شده با استفاده از این توابع نیازمند برآورده توزیع‌های پیوسته برای هر یک از نمونه‌ها است که بهترین برآوردها نیز عاری از خطای نیستند.

با توجه به نقاط ضعف مذکور، برای مقایسه توزیع تخفیف‌های ارائه شده در سال‌های مختلف از اعداد فازی استفاده است. به عبارتی، اعداد فازی با استفاده از نمونه‌های مشاهده شده ساخته شده و سپس این اعداد فازی با روش مناسبی با یکدیگر مقایسه شده‌اند. به منظور ساخت اعداد فازی پس از حذف داده‌های پرت با استفاده از چارک‌ها، اعداد فازی مثلثی $[a, b, c]$ با تابع عضویت رابطه (۲) ساخته می‌شوند.

شخص ثالث، حدود سه الی چهار سال بعد از سال صدور بیمه‌نامه‌ها میسر است که خسارت‌ها نهایی شده باشند.

نکته حائز اهمیت دیگر آن که خسارت‌های رشته بیمه شخص ثالث به صورت یوم الاداء پرداخت می‌شوند. بنابراین، چنانچه از پرداخت‌های نهایی شرکت برای اندازه‌گیری میزان خسارت‌ها و مقایسه آنها استفاده گردد، تأخیر شرکت در پرداخت خسارت‌ها می‌تواند ضریب خسارت‌ها را بسیار بزرگتر نشان دهد. از طرفی افزایش نرخ دیه موجب می‌شود مبالغه ضریب خسارت که از تقسیم مبالغ خسارت به حق بیمه حاصل می‌شود برای سال‌های مختلف قابل مقایسه نباشند. از این رو مبالغه خسارت را با استفاده از نسبت نرخ‌های دیه به تاریخ حادثه سال وقوع خسارت تنزیل یافته است. زیرا این مطالعه به دنبال مقایسه نوع ریسک‌های پرتفوی شرکت از حیث میزان ایجاد خسارت است.

تخفیف‌های ارائه شده توسط شرکت در سال‌های مختلف پراکندگی بالایی داشته و استفاده از آزمون کولموگروف- اسمیرنوف (Kolmogorov-Smirnov) دو نمونه‌ای نشان داد توزیع احتمال تخفیف‌های ارائه شده توسط شرکت در سال‌های مختلف حتی برای انواع خودرو، اتوبوس، بارکش، سواری و موتورسیکلت بسیار متفاوت بوده و در هیچ دو سالی یکسان نبوده است. بهویژه این که نبود معیار مناسب برای مقایسه میزان تخفیف‌ها در سال‌های مختلف و برخورداری شرکت از شبکه فروش گسترده باعث شده تغییر روش در ارائه نرخ قدری زمان برآشده باشد. بنابراین، استفاده از سال ۱۳۹۲ پراکندگی بسیار بالایی داشته باشد. بنابراین، استفاده از شاخص‌هایی مانند میانگین برای مقایسه تخفیف‌ها طی سال‌های مختلف کارایی ندارد و این تحقیق از روش مقایسه اعداد فازی برای این منظور استفاده نموده که ضمن حل جالش‌های پیش‌گفته، برای مقایسه میزان ارائه تخفیف‌ها توسط شرکت‌ها در دوره‌های زمانی مختلف نیز کاربرد دارد.

آمار توصیفی داده‌ها

داده‌های استفاده شده در این تحقیق شامل ۵ میلیون و ۷۰۰ هزار رکورد بیمه‌نامه شخص ثالث بوده که فراوانی تعداد بیمه‌نامه‌ها به تفکیک سال صدور بیمه‌نامه به شرح [جدول ۱](#) است.

تخفیف‌ها

در [نمودار ۱](#)، نمودار جعبه‌ای تخفیف‌ها به تفکیک سال صدور بیمه‌نامه‌ها نمایش داده شده است. در این نمودار، داده‌های پرت به روش برد چارک‌ها (Interquartile range) [Kokoska and Zwillinge \(2000\)](#) مشخص شده‌اند. در این روش اگر فرض شود Q_i به ازای $i = 1, 2, 3$ مقادیر چارک آم را نمایش می‌دهند و داریم:

$$IQR = Q_3 - Q_1$$

فرض کنید عدد فازی هدف T انتخاب شده و قصد داریم اعداد فازی $A_1, A_2, \dots, A_N$ را رتبه‌بندی و مقادیر را محاسبه کنیم.

$$E_T(A_i) = P(A_i \succeq T) \quad i = 1, 2, \dots, N$$

در پایان از شاخص نسبی برای تعیین رتبه عددی که بین صفر و یک است استفاده می‌شود.

$$R_T(A_i) = \frac{E_T(A_i)}{\max_{A_j \in S} \{E_T(A_j)\}}$$

در محاسبات بالا، عدد فازی هدف تعریف شده فرض گردیده که در ادامه، معیار انتخاب آن تشریح شده است. در مقاله [Huynh et al. \(2008\)](#) سه عدد فازی هدف معرفی شده است $T_{\text{neutral}}, T_{\text{pesimistic}}, T_{\text{optimistic}}$ که با اعداد فازی متشابه برابرند:

$$T_{\text{optimistic}} = [x_{\min}, x_{\max}, x_{\max}]$$

$$T_{\text{pesimistic}} = [x_{\min}, x_{\min}, x_{\max}]$$

منظور از $x_{\min}$ و $x_{\max}$ کمترین و بیشترین مقداری است که در بین اعداد فازی رتبه‌بندی می‌شوند، یک عدد فازی با مقدار تابع عضویت غیر صفر در آنها وجود دارد.

$$x_{\min} = \min \{x | \exists A_i ; \mu_A(x) > 0\}$$

$$x_{\max} = \max \{x | \exists A_i ; \mu_A(x) > 0\}$$

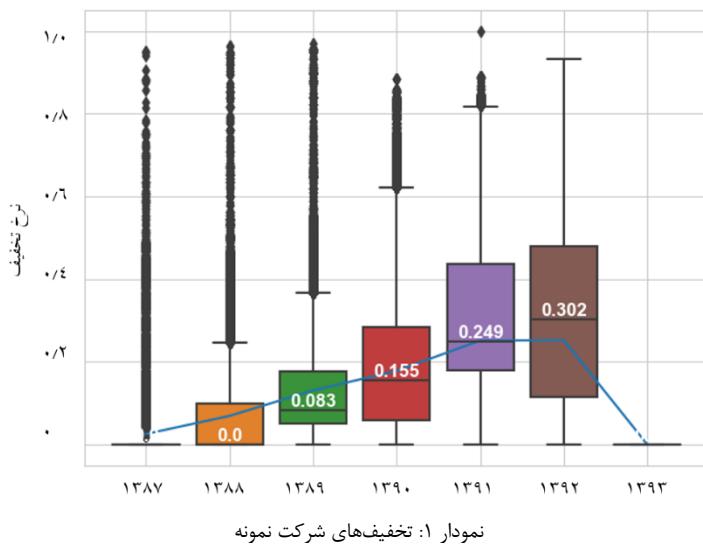
وتابع عضویت عدد فازی مستطیلی T_{neutral} در بازه $[x_{\min}, x_{\max}]$ برابر با ۱ است و خارج از این بازه برابر با صفر است. با توجه به کاربرد موردنظر در مساله رتبه‌بندی، هر کدام از این سه عدد قابل استفاده هستند. از آنجا که در این مقاله مقادیر تخفیف‌ها مورد بررسی هستند و باید تخفیف‌های بزرگتر را بیاییم، برای رتبه‌بندی میزان تخفیف‌ها از عدد فازی $T_{\text{pesimistic}}$ استفاده کرده‌ایم (همان منبع).

یافته‌ها

از آنجا که نهایی شدن خسارت‌های رشته بیمه شخص ثالث بهویژه خسارت‌های منجر به پرداخت دیه، نیازمند طی روند دادگاهی است که نهایی شدن آن ممکن است سه الی چهار سال زمان طول بکشد، در این مقاله از بیمه‌نامه‌هایی استفاده شده که نسبت به پرداخت تمام خسارت‌های آنها به شرکت اطمینان وجود دارد. چنین داده‌هایی منجر به ارزیابی‌های درست و دقیق‌تر از ضریب خسارت‌ها در این رشتہ می‌شود. منظور از ضریب خسارت در هر سال، نسبت مجموع مبالغ خسارت‌های بیمه‌نامه‌هایی هر سال به مجموع مبالغ حق بیمه صادره در همان سال است. محاسبه این ضریب در رشتہ بیمه

جدول ۱: تعداد بیمه‌نامه‌های رشته شخص ثالث

تعداد بیمه‌نامه	سال صدور بیمه‌نامه
195797	1387
620686	1388
1353134	1389
1243094	1390
1270569	1391
1027778	1392
799	1393

تحفیض‌ها و تعداد فروش در **نمودار ۳**، تعداد فروش کل در نمودار بالاتر و درصد تخفیض‌ها در نمودار پایین و در **نمودار ۴**، این نسبت به تفکیک انواع خودرو نمایش داده شده است. در **شکل ۳** دیده می‌شود که متوسط تخفیض‌ها در سال ۱۳۸۹ حدود ۱۳ درصد بوده است. ولی تعداد کل فروش شرکت از تمام سال‌های مورد بررسی بیشتر بوده است. در سال ۱۳۹۲ علی‌رغم تخفیض‌های بالا (حدود ۳۰ درصد) تعداد فروش بیمه‌نامه کمتر شده است. تعداد بیمه‌نامه‌ها در سال ۱۳۹۳ نیز بسیار اندک بوده است.

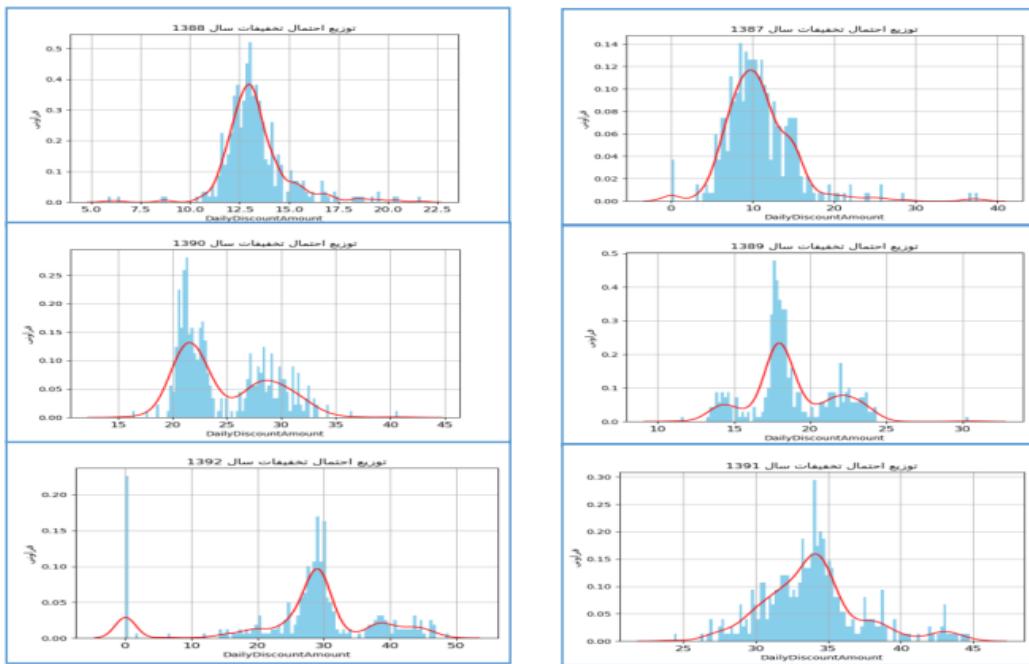
با توجه به نتایج **نمودار ۴** می‌توان گفت در چهار دسته‌بندی اتوكار، بارکش، سواری و موتورسیکلت با افزایش تخفیض‌ها، تعداد فروش به همان نسبت افزایش نداشته است. بهویژه تعداد فروش خودروهای بارکش و اتوكار به ترتیب بیشترین و کمترین همبستگی را با میزان تخفیض‌ها داشته‌اند.

افزایش یا کاهش حجم فروش به عوامل متعددی بستگی دارد که بررسی این عوامل خارج از موضوع این مقاله است. اما با توجه به **نمودار ۴** می‌توان چنین استنباط کرد که تخفیض‌های بیشتر به تنها یک در افزایش حجم فروش شرکت‌های بیمه تأثیرگذار نیستند. این یافته

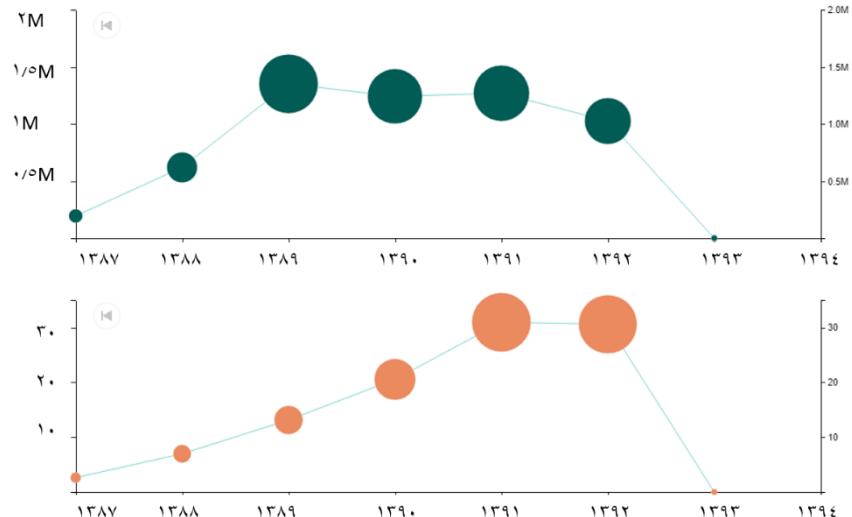
نقاطی که کمتر از $Q_1 - 1.5 * IQR$ و یا بیشتر از $Q_3 + 1.5 * IQR$ باشند، به عنوان نقاط پرت در داده‌ها در نظر گرفته می‌شوند. در این شکل به خوبی دیده می‌شود که این شرکت سال به سال تخفیض‌ها بیشتری داده است. اما میزان پراکندگی تخفیض‌ها در سال‌های متفاوت یکسان نیست. شایان ذکر است تعداد رکوردهای سال ۱۳۹۳ بسیار اندک و فاقد تخفیف بوده‌اند.

در **نمودارهای نمودار ۲**، هیستوگرام تخفیض‌ها به تفکیک سال صدور بیمه‌نامه‌ها ارائه شده که نشان می‌دهد توزیع تخفیض‌ها در سال‌های مختلف متفاوت بوده است. بهمنظور مقایسه توزیع تخفیض‌ها در سال‌های مختلف از آزمون کولمگروف-اسمیرنف دو نمونه‌ای استفاده شده که نشان داد توزیع تخفیض‌ها در هیچ دو سالی یکسان نبوده است.

همچنین توزیع تخفیض‌ها به تفکیک دسته‌بندی در نرخ نامه بیمه شخص ثالث (اتوكار، بارکش، سواری، موتورسیکلت) برای سال‌های مختلف را نیز مورد بررسی قراردادیم و با استفاده از آزمون کولمگروف-اسمیرنف دو نمونه‌ای، مشخص شد که حتی در یک دسته‌بندی در هیچ دو سالی توزیع آماری تخفیض‌ها یکسان نبوده است.

نمودار ۲: هیستوگرام میانگین تخفیفات روزانه از راست به چپ و بالا به پایین

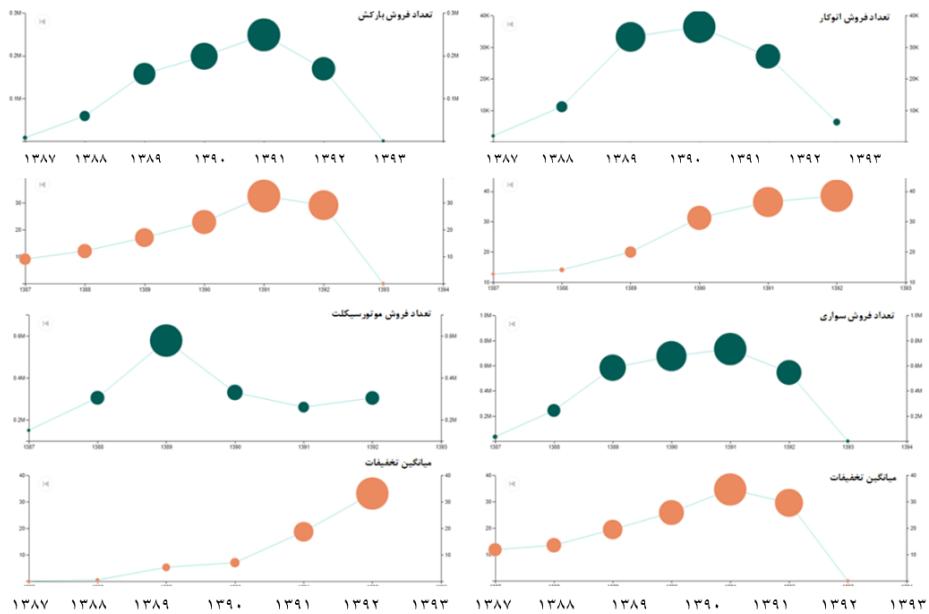

نمودار ۳: مقایسه فروش و تخفیف (نمودار بالا تعداد فروش و نمودار پایین میانگین درصد تخفیف‌ها)

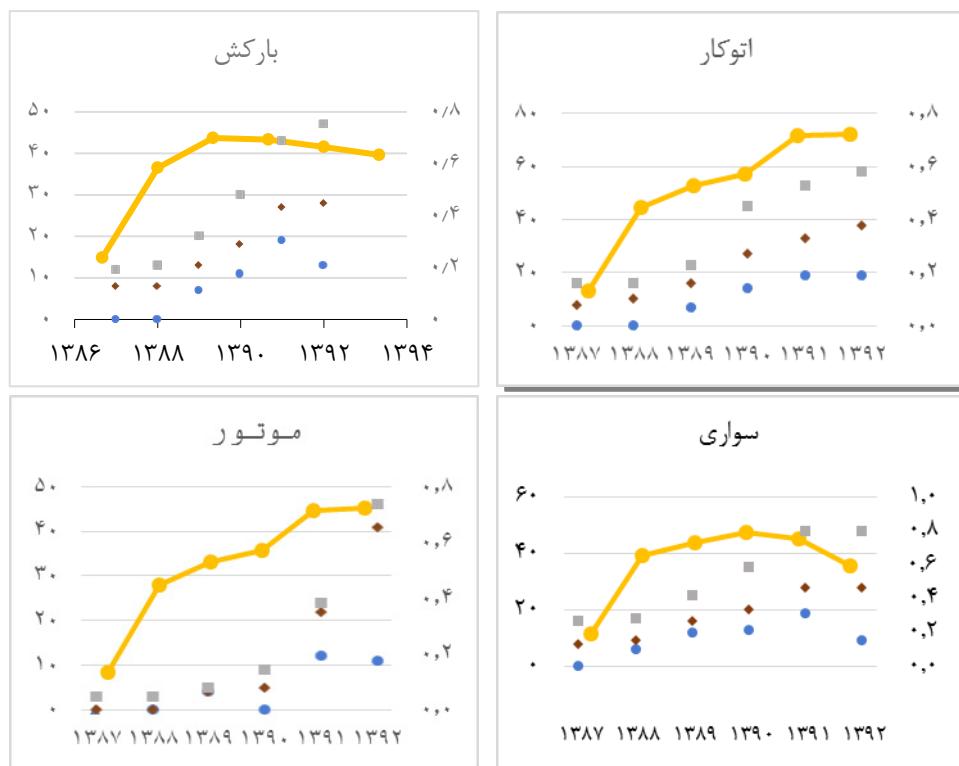
پاسخ داده شود.
آمار استنباطی داده
محاسبه ضریب خسارت‌ها و رتبه تخفیفات
در این بخش با تحلیل داده‌های شرکت مورد مطالعه سعی شده
به این پرسش پاسخ داده شود که آیا افزایش نرخ تخفیف‌ها به جذب
رسیک‌های پرخطرتر منجر شده یا تأثیر چندانی بر این موضوع
نداشته است. برای این منظور از رکوردهای خسارتی منجر به زیان

نشان می‌دهد حتی در رشته بیمه شخص ثالث که اجباری است،
صرف کاهش نرخ‌ها نمی‌تواند به افزایش سهم بازار شرکت منجر شود
و این راهبرد با توجه به آن که در بلندمدت به زیان مالی می‌انجامد
راهبرد کارآمدی به شمار نمی‌رود.

اکنون سوالی که مطرح است این که آیا راهبرد ارائه تخفیف‌ها
در ترکیب ریسک پرتفوی شرکت مؤثر بوده یا خیر؟ و این که آیا
تخفیف‌های بیشتر موجب جذب ریسک‌های با احتمال وقوع خسارت
بیشتر شده یا خیر؟. که در بخش بعدی سعی شده به این پرسش‌ها

نمودار ۴: مقایسه میانگین تخفیف‌ها و تعداد فروش به تفکیک خودرو

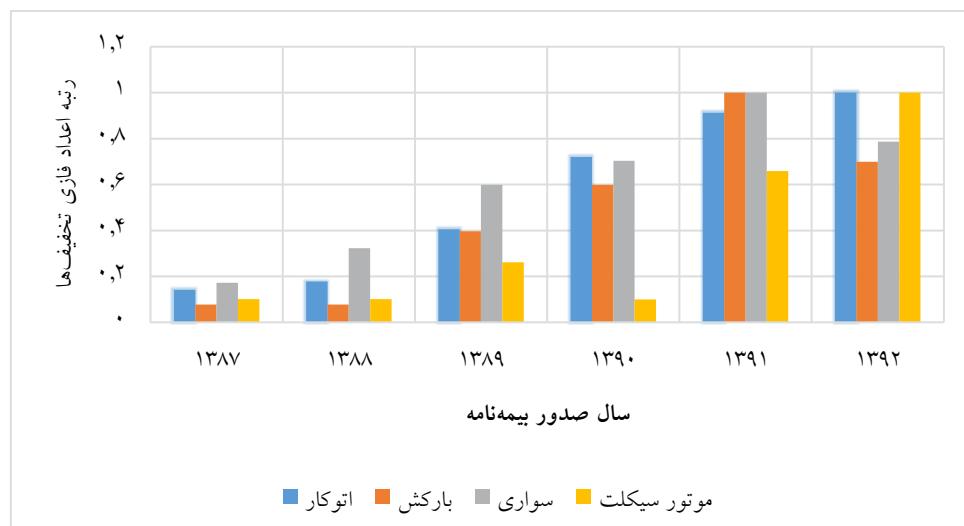
نمودار ۵: نقاط چارک‌های تخفیف‌های انواع خودرو و خط ممتد نسبت خسارت (تنزیلی به تاریخ حادثه)

موضوع موجب شده میزان پرداخت‌های شرکت تحت تأثیر تأخیر در پرداخت افزایش یابد و تحلیل نهایی این مقاله در ارتباط با تأثیر تخفیف‌ها بر ترکیب ریسک‌ها تحت تأثیر قرار گیرد. از این‌رو تمام

جانی استفاده شده که عمدتاً خسارت‌های شدیدتری هستند. مطابق قانون، خسارت‌های جانی رشته بیمه شخص ثالث به صورت یوم‌الاداء و مطابق با نرخ دیه سال پرداخت می‌شود. این

جدول ۲: رتبه اعداد فازی تخفیفها در چهار گروه خودرویی

سال	اتوکار	بارکش	سواری	موتورسیکلت	میانگین رتبه‌ها	رتبه تخفیف‌ها
1387	0/14	0/8	0/17	0/10	0/10	6
1388	0/18	0/8	0/32	0/10	0/14	5
1389	0/41	0/40	0/60	0/26	0/35	4
1390	0/72	0/60	0/70	0/10	0/53	3
1391	0/91	1/00	1/00	0/66	0/89	1
1392	1/00	0/70	0/79	1/00	0/87	2

نمودار ۶ مقایسه رتبه اعداد فازی تخفیف‌های انواع خودرو

بالایی داشته‌اند. مقایسه میزان تخفیف‌ها و دانستن این که در چه سالی تخفیف‌های بیشتری داده شده است نیازمند استفاده از روشی است که مقادیر تخفیف‌ها و پراکندگی آنها را لحاظ کند. برای این منظور از چارک‌های تخفیف‌ها استفاده شده و مطابق توضیحات ذیل بخش ۱-۴، اعداد فازی مثلثی ساخته شده و سپس این اعداد رتبه‌بندی گردیده است.

رتبه اعداد فازی تخفیف‌های انواع خودرو در نشان می‌دهد بیشترین تخفیف‌های خودروی سواری و بارکش در سال ۱۳۹۱ و بیشترین تخفیف‌های خودروی موتورسیکلت و اتوکار در سال ۱۳۹۲ داده شده است.

همچنین، رتبه اعداد فازی تخفیف‌های انواع خودرو در نمودار ۶ نیز نمایش داده شده است.

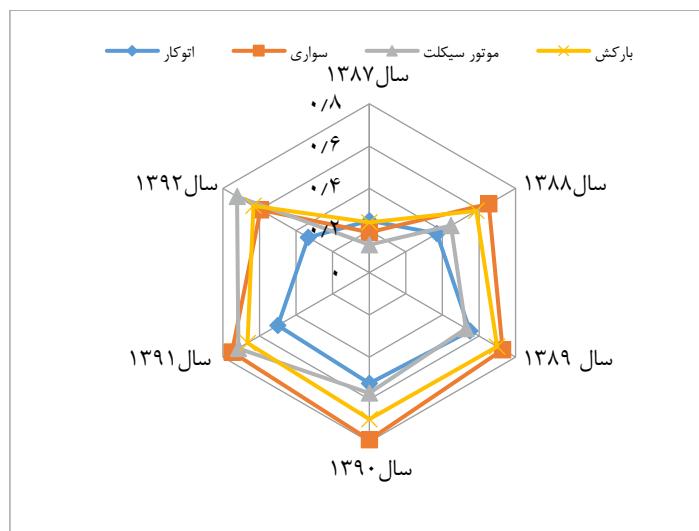
در جدول ۳ با میانگین‌گیری از مقادیر رتبه تخفیف‌ها، این رتبه برای هر گروه از خودرهای اتوکار، بارکش، سواری، موتورسیکلت در هر سال محاسبه شده که نتایج نشان داد بیشترین تخفیف‌ها در سال ۱۳۹۱ و کمترین تخفیف‌ها در سال ۱۳۹۲ داده شده است.

خسارت‌های پرداختی به نرخ سال حداثه تنزیل شده است. به این ترتیب تأثیر تأخیر در پرداخت خسارت بر ضربی خسارت‌ها کاهش یافته تا امکان بررسی تأثیر تخفیف‌ها به بهترین نحو فراهم گردد.

نرخ تنزیل خسارت‌ها حاصل تقسیم نرخ دیه در سال حداثه به نرخ دیه در سال پرداخت است. سپس، مبلغ خسارت پرداختی در نرخ تنزیل ضرب شده و عدد حاصل برابر با مبلغ خسارت، در صورت پرداخت در سال حداثه می‌باشد. لازم به ذکر است در سال ۱۳۹۰ افزایش نرخ دیه در آبان‌ماه به شرکت‌های بیمه ابلاغ شده است. لذا، این موضوع در محاسبه نرخ‌های تنزیل برای خسارت‌های رخداده لحاظ شده و در این سال دو نرخ دیه در نظر گرفته شده است. همچنین، نرخ دیه هر سال به تفکیک ماههای حرام و غیرحرام اعلام می‌شود که از آنجا که افزایش نرخ دیه ماههای حرام و غیرحرام به یک نسبت بوده، برای محاسبه نرخ‌های تنزیل در تمام سال‌ها از نرخ ماههای غیرحرام استفاده شده است. در نمودار ۵ چارک‌های تخفیف‌های چهار نوع خودرو به تفکیک ارائه شده است. اما در پاسخ به این سؤال که تخفیف‌ها در چه سالی بیشتر و در چه سالی کمتر بوده باید گفت نمودارهای ۱ و ۵ نشان می‌دهد تخفیف‌ها پراکندگی

جدول ۳: ضریب خسارت انواع خودرو

نوع خودرو سال صدور بیمه‌نامه	اتوکار	سواری	موتورسیکلت	بارکش
۱۳۸۷	۰/۲۵	۰/۱۹	۰/۱۳	۰/۲۴
۱۳۸۸	۰/۳۷	۰/۶۵	۰/۴۵	۰/۵۸
۱۳۸۹	۰/۵۵	۰/۷۳	۰/۵۳	۰/۷۰
۱۳۹۰	۰/۵۲	۰/۸۰	۰/۵۷	۰/۷۰
۱۳۹۱	۰/۵۰	۰/۵۱	۰/۷۱	۰/۶۶
۱۳۹۲	۰/۳۳	۰/۶۰	۰/۷۲	۰/۶۳

نمودار ۷: ضریب خسارت تنزیل شده به تاریخ حادثه به تفکیک انواع خودرو

ضریب خسارت خودرو سواری بیشتر از ضریب خسارت سایر خودروها بوده است. همان‌طور که در نمودار مشاهده می‌شود، چندضلعی ضریب خسارت‌های سواری، محیط بر چندضلعی سایر انواع خودرو است. تنها در سال ۱۳۹۲ بیشترین ضریب خسارت متعلق به موتورسیکلت بوده است. این در حالی است که در این سال‌ها بیشترین میزان تخفیف‌ها به موتورسیکلت داده شده است.

ارقام مندرج در [جدول ۴](#) نیز نشان می‌دهد ضریب همبستگی ضریب خسارت‌ها با رتبه تخفیف‌ها برای انواع خودرو مثبت است. با این تفاوت که ضریب همبستگی خسارت‌ها با نرخ تخفیف‌ها برای خودروی سواری و موتورسیکلت بیش از ۰/۷ و برای خودروهای بارکش و اتوکار به ترتیب ۰/۶ و ۰/۳ است. به عبارتی، ارائه تخفیف‌های بیشتر با جذب خودروهای با نرخ خسارت بالاتر همراه بوده و این موضوع در مورد خودروهای سواری، موتورسیکلت و بارکش تأثیر بیشتری داشته است.

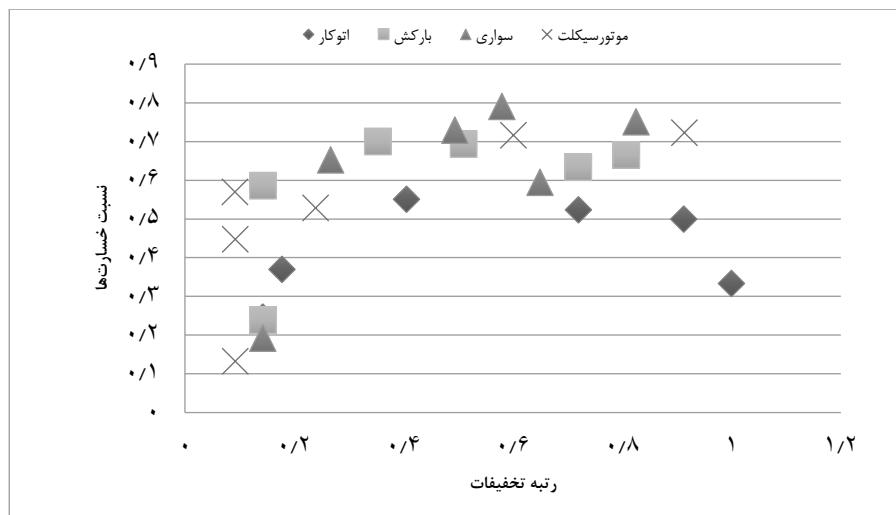
ارتباط رتبه تخفیف حق بیمه انواع خودرو با ضریب خسارت‌ها در این بخش، تخفیف‌های انواع خودرو در کلیه سال‌های مورد

برای محاسبه ضریب خسارت‌ها از آنجا که نباید میزان تخفیف‌ها در ضریب خسارت‌ها لحاظ شود، علاوه‌بر تنزیل مبالغ خسارت به سال وقوع حادثه، از حق بیمه به علاوه تخفیف در مخرج کسر محاسبه ضریب خسارت استفاده شده است. زیرا، در غیر این صورت، تشخیص میزان پرخطر بودن ریسک‌ها ممکن نیست و بیمه‌نامه‌های با تخفیف‌های بالاتر از حق بیمه کمتر و مقادیر بالاتر ضریب خسارت برخوردار می‌شوند. به عبارتی، ضریب خسارت‌ها با فرض عدم ارائه تخفیف محاسبه شده است. منظور از ضریب خسارت نیز نسبت فوق الذکر است که میزان آن برای انواع خودرو در [جدول ۳](#) آورده شده است. مقایسه مقادیر این جدول با مقادیر [جدول ۲](#) نشان می‌دهد در سال‌هایی که تخفیف بیشتری داده شده و رتبه عدد فازی بیشتر بوده است، ضریب خسارت نیز بالاتر بوده است. به منظور مشاهده بهتر این موضوع، ضریب همبستگی رتبه تخفیف‌ها و ضریب خسارت‌ها در سال‌های مختلف در [جدول ۴](#) ارائه شده است.

ضریب خسارت‌های خودروهای اتوکار در تمام سال‌ها کمتر بوده و در عین حال ارائه تخفیف‌های بیشتر برای بیمه‌گذاران این نوع خودرو جذابیت کمتری داشته است ([نمودار ۴](#)). در اغلب سال‌ها

جدول ۴: ضریب همبستگی ضریب خسارت‌ها با رتبه تخفیف‌ها

نوع خودرو	ضریب همبستگی
سواری	0/710880776
موتورسیکلت	0/719378368
بارکش	0/611459916
اتوکار	0/345085924

نمودار ۸: رتبه تخفیف‌ها و ضریب خسارت انواع خودرو

جدول ۵: ضرایب رگرسیون بین رتبه تخفیف‌ها و ضریب خسارت‌ها

	df	SS	MS	F	Significance F
Regression	1	0/15	0/15	4/99	0/04
Residual	21	0/615	0/03		
Total	22	0/76			
Coefficients		Standard Error	t Stat	P-value	
Intercept	0/37	0/06	5/81	5×10^{-2}	
X Variable	0/47	0/13	3/75	0/0017	
Lower 95%		Upper 95%	Lower 95.0%	Upper 95.0%	
Intercept	0/24	0/51	0/24	0/51	
X Variable	0/21	0/74	0/21	0/74	

در نمودار بالا نیز مشاهده می‌شود که به استثنای خودروی اتوکار، ضریب خسارت‌ها و رتبه تخفیف‌ها برای سایر انواع خودروها همبستگی مثبت داشته‌اند. لازم به یادآوری است که تعداد بیمه‌نامه‌های خودروی موتورسیکلت در سال‌های ۱۳۸۷ الی ۱۳۸۸ بسیار کم بوده و مقادیر ضریب خسارت در این سال‌ها چندان قابل اعتنا نیست. مقدار ضریب همبستگی رتبه تخفیف‌ها و ضریب خسارت‌ها برای انواع خودروها ۰/۴۷ است. پایین‌تر بودن این مقدار نسبت به مقادیر جدول ۴ به مطالعه مقایسه شده است. به عبارتی، برای تخفیف‌های هر نوع خودرو در هر سال یک عدد فازی از مقادیر چارک‌های تخفیف‌ها ساخته شده و سپس اعداد فازی حاصله با یکدیگر مقایسه شده است. ضمناً رتبه تخفیف‌های هر نوع خودرو در هر سال در پیوست ۱ آورده شده است. همچنین، مقادیر رتبه فازی تخفیف‌های انواع خودرو بر محور افقی و مقادیر ضریب خسارت بر محور عمودی [شکل ۸](#) نمایش داده شده است.

جدول ۶: ضرایب رگرسیون بین رتبه تخفیفها و ضریب خسارت‌ها بدون داده‌های خودروی اتوکار

	df	SS	MS	F	Significance F
Regression	1	0/31	0/31	14/10	0/0017
Residual	16	0/35	0/02		
Total	17	0/66			
	Coefficients	Standard Error	t Stat	P-value	
Intercept	0/37	0/064	5/81	$5 \times 10^{-2}/65$	
X Variable	0/48	0/12	3/75	0/0017	
	Lower 95%	Upper 95%	Lower 95.0%	Upper 95.0%	
Intercept	0/24	0/51	0/24	0/51	
X Variable	0/21	0/74	0/24	0/74	

۱۳۹۵، تخفیف‌ها به حداقل ۲/۵ درصد محدود شد. در این مطالعه با استفاده از داده‌های سال‌های ۱۳۸۷ الی ۱۳۹۲ ثبت شده در پایگاه داده‌های یک شرکت بیمه، تأثیر تخفیف‌ها بر ترکیب ریسک مورد بررسی قرار گرفته است. به این منظور، تخفیف‌های شرکت در دسته‌بندی اتوکار، بارکش، سواری و موتورسیکلت استخراج شده‌اند. آزمون کولموگروف- اسمیرنف دو نمونه‌ای نشان داد توزیع تخفیف‌ها در هیچ دو سالی در شرکت مورد مطالعه برای انواع دسته‌بندی انجام شده یکسان نبوده است. بنابراین برای مقایسه مبالغ تخفیف‌ها در سال‌های مختلف نمی‌توان از شاخص‌های تجمعی استفاده کرد. درنتیجه، برای تخفیف‌های سال‌های مختلف اعداد فازی ساخته شد، سپس با روشی که مقادیر متغیر و پراکنده‌گی آنها را به طور همزمان در نظر می‌گیرد اعداد فازی نزد تخفیف‌ها، برای سال‌های مختلف به تفکیک چهار نوع خودرو اتوکار، بارکش، سواری و موتورسیکلت ساخته شد و در هر دسته‌بندی به طور مجزا برای سال‌های مختلف مقایسه گردید. به این ترتیب که به تخفیف‌های هر سال رتبه‌ای بین صفر و یک اختصاص یافت که رتبه بالاتر تخفیف در هر سال به معنی ارائه تخفیف‌های بیشتر در آن سال است. نتایج نشان داد بیشترین مقدار تخفیف‌ها برای خودروهای اتوکار، بارکش، سواری و موتورسیکلت به ترتیب در سال‌های ۹۲، ۹۱، ۹۰ ارائه شده که در جدول ۲ قابل مشاهده است.

بر اساس این مقاله ضریب همبستگی ضریب خسارت‌ها و رتبه تخفیف‌های سالانه بهویژه برای خودروهای سواری، بارکش و موتورسیکلت مثبت است. شایان ذکر است در این محاسبات تأثیر افزایش میزان تخفیف‌ها، ریسک‌های پرخط‌تری به شرکت جذب شده‌اند و علاوه‌بر کاهش دریافتی شرکت از سرانه حق بیمه‌ها، با جذب ریسک‌های پرخط‌تر، شرکت متحمل ضریب خسارت بالاتری شده است. نکته جالب توجه آن که تخفیف‌های بیشتر برای بیمه‌نامه‌های اتوکار از جذابیت کمتری برخوردار بوده و این در حالی است که ضریب خسارت این خودروها پایین‌تر نیز بوده است.

دلیل عدم تجانس انواع خودرو است. بنابراین بهتر است محاسبات جداگانه‌ای بر اساس انواع خودرو انجام شود. در ادامه به منظور بررسی ارتباط بین رتبه اعداد فازی تخفیف‌ها و ضریب خسارت‌ها از محاسبه ضرایب رگرسیون خطی استفاده شده است. با این توضیح که اگر رتبه اعداد فازی متغیر مستقل و ضریب خسارت متغیر وابسته در نظر گرفته شود، در آن صورت ضرایب رگرسیون به صورت زیر محاسبه می‌شوند:

همان‌طور که در جدول ۵ مشاهده می‌شود، مقدار معنی‌داری آماره F کمتر از $0/05$ است و P - مقدار ضرایب رگرسیون نیز کوچکتر از $0/05$ است که بر معنی‌داری ریسک‌های پرخط‌تر گواهی می‌دهند. به این معنی که با افزایش تخفیف‌ها، ضریب خسارت افزایش می‌یابد. به عبارتی با افزایش تخفیف‌ها، ریسک‌های پرخط‌تر بیشتر جذب می‌شوند. این موضوع اغلب به صورت انتزاعی، توسط متخصصان صنعت بیمه مطرح شده و در این مطالعه برای اولین بار این موضوع با استفاده از داده‌های واقعی یک شرکت بیمه‌ای بررسی و تأیید شد. با توجه به رفتار متفاوت خودروهای اتوکار، مشاهدات مربوط به این نوع خودرو را کنار گذاشته و مدل رگرسیون خطی برای سایر انواع خودرو محاسبه شده که نتایج به شرح جدول ۶ است. در جدول بالا مشاهده می‌شود که با حذف مشاهدات خودروی اتوکار دقت و معنی‌داری ضرایب رگرسیون ارتقاء یافته و مقدار ثابت مدل نیز معنی‌دار شده است.

نتایج و بحث

بیمه شخص ثالث از بیمه‌های اجباری در اغلب کشورها محسوب می‌شود و نحوه تعیین نرخ آن برای آحاد جامعه و ناظران صنعت بیمه از اهمیت بالایی برخوردار است. البته، بالا بودن سهم بیمه‌نامه‌های رشته بیمه شخص ثالث از پرتفوی صنعت بیمه، اهمیت نحوه تعیین نرخ‌ها را دو چندان نموده است. از طرفی، طی سال‌های ۱۳۹۵ تا ۱۳۸۹ شرکت‌های بیمه می‌توانستند این نوع بیمه را با هر میزان تخفیف که بخواهند ارائه نمایند. اما، در قانون مصوب سال

جمع بندی و پیشنهادها

در پژوهش حاضر، نتایج محاسبات، تفاوت رفتاری بیمه‌گذاران و بیمه‌نامه‌ها در دسته‌بندی خودروهای اتوکار، بارکش، سواری و موتورسیکلت را آشکار می‌سازد. لذا پیشنهاد می‌شود شرکت‌های بیمه و نهاد ناظر این دسته‌بندی را در تدوین و اجرای آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های مربوط به رشتہ بیمه شخص ثالث لحاظ نموده و ترکیب پرتفوی این رشتہ بیمه‌ای را در نظر بگیرند. در عین حال نتایج نشان داد راهبرد ارائه تخفیف‌های بالا در بلندمدت، شرکت‌ها را دچار مشکلات مالی نموده و از آنجا که به کارگیری این راهبرد توسط یک شرکت می‌تواند شرایط مالی دیگر شرکت‌های بیمه را نیز تحت تأثیر قرار دهد و زیان مالی صنعت بیمه را به دنبال داشته باشد، پیشنهاد می‌شود نهاد ناظر بر نحوه تعیین نرخ توسط شرکت‌ها کنترل و جدی‌تری داشته باشد.

مشارکت نویسنده‌گان

نویسنده اول در تحلیل و ارزیابی داده‌ها همکاری داشته‌اند و نویسنده دوم در تنظیم مقاله و تهییه پیشینه پژوهش همکاری نموده‌اند.

تشکر و قدردانی

از جناب آقای دکتر بچه که طی دوره ریاستشان در پژوهشکده بیمه اینجانبیان را مورد حمایت قرار دادند، سپاسگزاریم.

تعارض منافع

نویسنده‌گان اعلام می‌دارند که در مورد انتشار این مقاله تضاد

بادداشت ناشر
ناشر نشریه پژوهشنامه بیمه با توجه به مرزهای حقوقی در نقشه‌های منتشرشده بی‌طرف باقی می‌ماند.

منابع

- Badal, V.; Ball, M.; Flower, M.; Fulcher, G.; Haria, S.; Julian, M.; Winter, R., (2005). The application of strategic models to non-life insurance markets. GIRO working party paper.
- Bahrami Filabadi, S.; Pouresmaelli, A.; Najafiasl, H., (2018). Innovations and developments of the compulsory insurance law for damages caused to third parties due to accidents caused by vehicles approved in 2015. Iran. J. Insur. Res., 7(4): 81-100 (19 Pages). [In Persian]
- Csiszar, I.; Shields, P.C., (2004). Information theory and statistics: A tutorial. Found. Trends Commun. Inf. Theory, 1(4): 417-528 (111 Pages).
- Huynh, V.N.; Nakamori, Y.; Lawry, J., (2008). A probability-based approach to comparison of fuzzy numbers and applications to target-oriented decision making. IEEE Trans. Fuzzy Syst., 16(2): 371-387 (16 Pages).
- Karimzadehgan Moghaddam, D.; Behravan, M., (2015). Dy-

- namic tariffing in insurance industry with data mining method (Case study: Third person car insurance). Iran. J. Insur. Res., 4(4): 1-20 (19 Pages). [In Persian]
- Kokoska, S.; Zwillinger, D., (2000). CRC standard probability and statistics tables and formulae. Crc Press.
- Leadbetter, D.; Stodolak, P., (2009). Why insurers fail: Inadequately pricing the promise of insurance. Property and casualty insurance compensation corporation publication.
- Passalidou, E., (2015). Optimal premium pricing strategies for nonlife products in competitive insurance markets (Doctoral dissertation), University of Liverpool.
- Payandeh Najafabadi, A.; Atatalab, F.; Rezazadeh, R., (2019). Calculation of the relative premium of a rate system based on the poisson model at two points. Iran. J. Insur. Res., 8(2): 9-29 (20 Pages). [In Persian]
- Vrbik, J., (2020). Deriving cdf of kolmogorov-smirnov test statistic. Appl. Math., 11(3): 227-246 (19 Pages).

جدول ۷: مقایسه اعداد فازی انواع دسته‌بندی خودروها

نوع خودرو	سال صدور بیمه‌نامه	ضریب خسارت	رتبه فازی تخفیف‌ها
اتوکار	1387	0/25	0/14
اتوکار	1388	0/37	0/18
اتوکار	1389	0/55	0/41
اتوکار	1390	0/52	0/72
اتوکار	1391	0/50	0/91
اتوکار	1392	0/33	1/00
بارکش	1387	0/24	0/14
بارکش	1388	0/59	0/14
بارکش	1389	0/70	0/35
بارکش	1390	0/69	0/51
بارکش	1391	0/67	0/81
بارکش	1392	0/63	0/72
سواری	1387	0/19	0/14
سواری	1388	0/65	0/27
سواری	1389	0/73	0/49
سواری	1390	0/79	0/58
سواری	1391	0/75	0/83
سواری	1392	0/60	0/65
موتورسیکلت	1387	0/13	0/09
موتورسیکلت	1388	0/45	0/09
موتورسیکلت	1389	0/53	0/24
موتورسیکلت	1390	0/57	0/09
موتورسیکلت	1391	0/72	0/60
موتورسیکلت	1392	0/72	0/91

AUTHOR(S) BIOSKETCHES

معرفی نویسندها

مهران منطقی پور، راهبر میز داده کاری گروه پژوهشی فناوری‌های نوین بیمه‌ای، پژوهشکده بیمه، تهران، ایران

- Email: Manteghipour@irc.ac.ir
- ORCID: 0000-0002-8445-7088
- Homepage: <https://B2n.ir/s47480>

محبوبه اعلائی، استادیار گروه پژوهشی بیمه‌های اشخاص، پژوهشکده بیمه، تهران، ایران

- Email: aalaei@irc.ac.ir
- ORCID: 0000-0002-6138-3186
- Homepage: <https://www irc.ac.ir/aalaei>

HOW TO CITE THIS ARTICLE

Manteghipour, M.; Aalaei, M., (2021). Discount effects on the composition of the risk portfolio of the third-party vehicle insurance. *Iran. J. Insur. Res.*, 10 (2): 73-86.

DOI: [10.22056/ijir.2021.02.01](https://doi.org/10.22056/ijir.2021.02.01)URL: https://ijir.irc.ac.ir/article_131748.html?lang=en